

Boņuka draugi

(nūvodvuiceibys stuņde, 2021. gods)

Prezentaceju sagatavuoja **Skaidreite Svikša**

(Mg.philol, žurnaliste, nūvodpietneica, Maltys BJC Žurnalistikys puļceņa školuojuoja)

Īpazeistam sovu Latgolu!

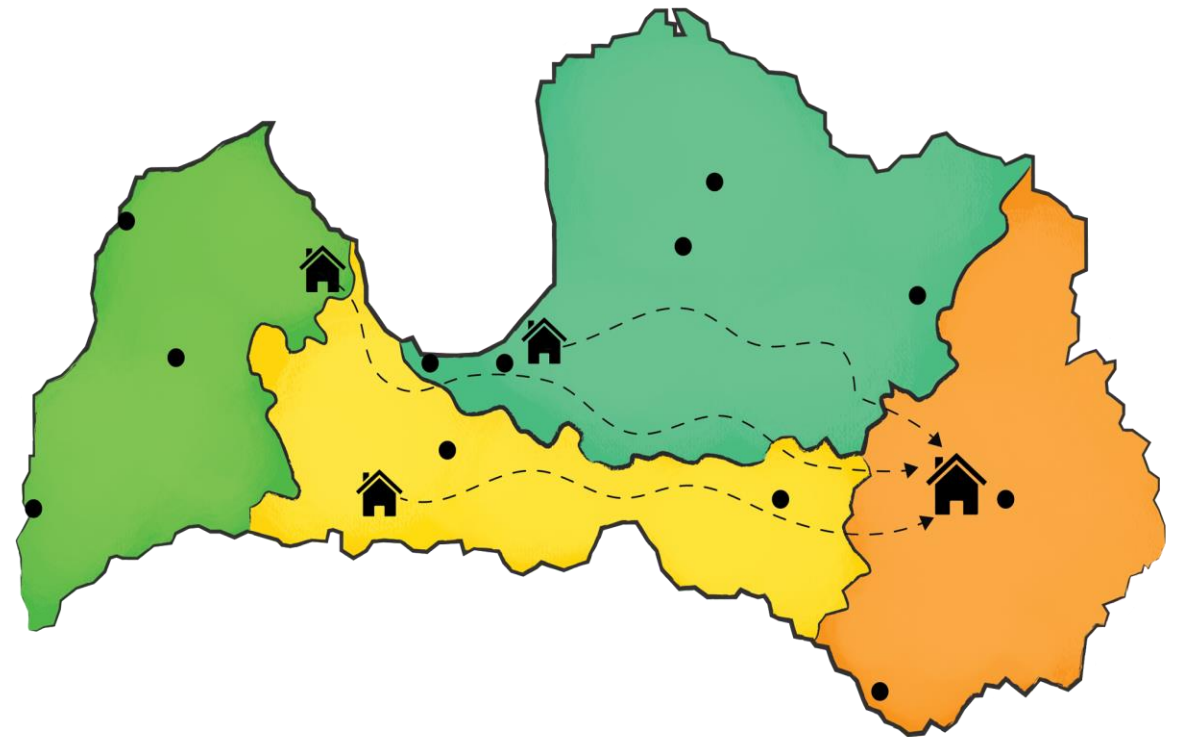
<http://iepazisimies.rta.lv>

➤ **1917.goda
26.–27. aprēlī
(9.–10. majā)
nūtyka Latgolys
kongress**

➤ lēme par
apsavīnuošonu ar
Vydzemis i
Kūrzemis latvīšim.

Pamats: Ilgys Šuplinskys, Līgys Rundānis, Aelitys Andrejevys gruomota
«GOSTŪS PI BOŅUKA»

BOŅUKS – «Pāvilānu sāta» Sakstagala pag., **POGA** - Rīgā, **ANNELE** – Tērvetes pagasta «Sprīdīšos»,
PASTARINŠ – Dzirciema «Bisniekos».

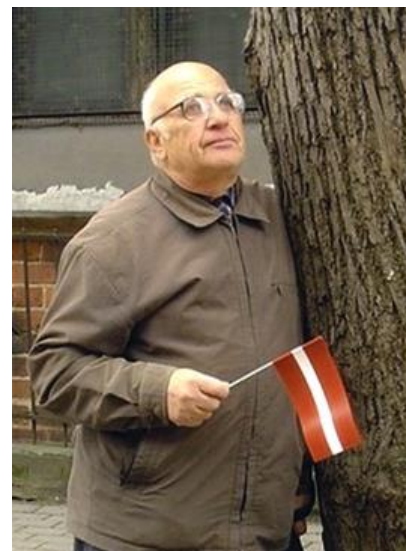
Latgolys Malta! Kur tei kartē? Kū par jū zini?

**Rakstniece,
dzejniece
Veronika Tenča-
Goldmane**
(07.06.1928.–
11.01.2019.)

Dzimusi Maltas pagasta mežsarga septiņu bērnu ģimenē kā pastarīte. Par dalību jauniešu pretpadomju pretošanās kustībā 1948. gada 22. maijā Veroniku arestē pirms beigu eksāmeniem Maltas vidusskolā. Desmit mēnešus pavadīja Rēzeknes cietumā, 1949. gada 25. martā izsūtīta, Noriļskas lēģerī pavadīja deviņus gadus. Latvijā atgriezās 1957. gada 7. janvārī. Rakstīt sākusī 60 gadu vecumā (ar Gulaga atmiņām), publicēties atsākusi ap 1994. gadu. Poēma prozā «Pastareite» (1996) un romāns «Vējos izkaisītie» (2018).

**Mākslinieks,
tautasdziesmu
ilustrators
Juris Gaigals**
(05.04.1931.–
18.08.2018.)

Dzimis Ružinas pagasta Kovaļovkas sādžā, netālu no Maltas. Viņa brāli 1944. gadā taisni no skolas iesauca armijā, pēc gada nomira. Tēvu arestēja 1945. gada uz izsūtīja uz darba nometri «Tagillag», kur arī tajā pašā gadā nomira. Māte ar meitu un dēlu sākumā devās uz Rēzekni, tad Rīgu. Beidzis Latvijas Valsts universitātes Mehānikas fakultāti. Strādājis dažādos Rīgas uzņēmumos kā konstruktors. Kopš 2000. gada dzīvoja Rēzeknē, bet vasaras pavadīja Maltā, kur gleznoja. Līdz šim plašākai publikai maz zināmas viņa latviešu un latgaliešu tautasdziesmu ilustrācijas, kuras autors rūpīgi izstrādājis deviņos albumos un nodevis glabāšanai muzejos.

Muokslinīka Jura Gaigala bierneibys atmiņu zēimiejumš

Boņuka draugs Latgolys Maltā - mozais Jureits

(ar baranku viertini koklā
i mamai pi rūkys)

Fakti MALTA:

- ✓ Da 1937. godam Borovō/Borovaja
- ✓ Borowa MC (maltenīts Aigars Runčš)
- ✓ Muola «Boņuks»,
Vēsma i Aivars Ušpeli (Maltys pog.)
- ✓ N.Rancāna bolva –
rūkaļš Rihards Ciblis (Malta)

*᠑ūd', blūd',
mozbār'n' švilpuk'!*

Borovys tiergs

Voi tu mani ļūbej? A tu mani?

Kam vajag skruči?

Kļingere! Kļingere! Pērk kļingere!

Kam vajag ohvōtu?

Kam cepelņiku? Ajiť da manis!

*Kas gryb skaļinis? Piercit
skaļinis! Lāti atdūšu!*

Kū tu nūpierki? Dušku!

Par cik šudiņ syvāni?

Ať vēļ nazynu!

Boņuka draudzine – Agnese

nu Maltys pogosta

Poema prozā «Pastareite» (1996),
Veronika Tenča-Goldmane:

«"Pastareite" tapa tāpēc, ka jūtos liela parādniece saviem piederīgajiem, savai tautai un dzimtajam novadam. Ļoti vēlējos, lai ņiprajam Jāņa Klīdzēja Boņukam pakalprīņgotu jaunākā māsiņa Agnese.»

«Pastareitis» Agnesis saime

(daiļdorībā radinīku vārdi ir maineiti!):

Maltys pogosta Kozupis apgaitys
mežsorga saimē beja 11 cylvāki:

tāvs Jezups

mōte Genovefa

tāva brōļs Alekss

babeņa Anna (Tenča) – tāva mōte

brōļs Jezups,

mōsys Stefaneja, Helena, Marija,
Valerijana, Anna un Veronika.

Radniecības nosaukums	Skaidrojums
Babeņa	Mammas vai tēta māte (mamma)
Dzeds	Mammas vai tēta tēvs (tētis)
Tante	Mammas vai tēta māsa
Onkuļs	Mammas vai tēta brālis
Plemenīks, plemiņeica	Tēva vai mates brāļu un māsu dēls, meita
Unuks, unučka	Mazdēls, mazmeita

Voi Tovā sātā leidzeigi sauc tyvōkūs radinīkus?

Nūskaidroj:

- ✓ Cik Tovam tāvam i muotei ir bruoļu un muosu?
- ✓ Cik Tev ir bruolānu, muoseicu nu tāva i muotis pūsis?
- ✓ Voi zini, kur dzeivoj Tovi rodi?

(Vysu vuordus pīroksti latgaliski!)

Padūmoj! Nu kaida vuorda varātu byut cielīs Tōvs uzvuords?

Izpietej! Guomotā «Ilmārs Mežs. Latviešu uzvārdi. Latgale. (2017).

Losom LATGALISKI (fragments nu poemys prozā «Pastarete»)!

«Ar kotru jaunu dīnu, kōpīni pa kōpīņam, saule cēlēs augšōk dabasūs. Dīnys stīpēs garumā, vokori palyka dzydri i skaneigi. Saulis stori beja sylti, jī mīleigi glaudēja vacōs sātys jumtu i stōvū nūgōzi. Agnesei tys cīš patyka, bet snīgam – nā. Tys steidzeigi sasarūseja, sasakustēja un veļšus nūsavēle nu jumtim. Na vysod jam īsadeve tai aizsleidēt. Reizem syltī saulis spaiti jū apjēme tīpat, iz jumta, un tik ilgi siļdeja un karsēja, cikom pōrvērtē seikōs tērcēitēs voi spūžōs lataku svecēs, kurys kaidu laiceņu turējōs pi jumtu molu, bet tod skanādamys un brakšādamys gōzēs lejā. Snīgs steidzeigi atsakōpe nu sātys pakšim, aiz sevis pamazdams malnu zemi, nu kurys bryungonōs gaļvenis bōze mōlpučēitis un zalī asneni. Snīgs pōrsavērtē mutuļojūšūs skaneigūs ryuceišūs i, kiuliņus mazdams, laidēs lejā – pošā Brīžupē īškā!»

PÖRRUNOJIT

Voi vysi vuordi beja saprūtami? (spaits, ryuceits)

Daži pamatlykumi latgalīšu rokstu volūdā:

- Pīļaunams gon ō, gon uo
- Sasarūseja – tikai
- Vesšona – tikai
- Īškā – na īkšā
- «Kiulini» – nameikstynoj leidzskanūs pyrms i un e

➤ Kuruos Latgolys vītōs tu esi bejs? Kas tev vysvaira palics prōtā?

PADŪMUOSIM

- Slavonys personeibys i zeimeigi viesturiski fakti myusu pogostā/piļsātā?
- Kas varātu byut Boņuka draugs myusu pusē?
- Kū jis stuostātu par myusu pogostu/piļsātu?

PAĻDIS PAR UZMANEIBU I DORBU!

Da 11. aprēļam īsyuti dorbu rodūšūs dorbu dubultkonkursā
“Tāva sāta myužam svāta”!

Preteņdej iz golvonū bolvu – datoru voi planšetdatoru
i daudzom puorsteiguma bolvom!

(Konkursa nūlykums www.malta.lv)